

Riksföreningen för anestesi och intensivvård

- förening för sjuksköterskor inom anestesi och intensivvård sedan 1962 -

YTTRANDE 20190307

Utbildningsdepartementet Universitets- och högskoleenheten 103 33 STOCKHOLM
u.remissvar@regeringskansliet.se

Yttrande avseende Framtidens specialistsjuksköterska – ny roll, nya möjligheter, SOU 2018:77 (Dnr: U2018/04219/UH)

Yttrandet har utarbetats av styrelsen för Riksföreningen inom anestesi och intensivvård (Rf AnIva), en förening för sjuksköterskor inom Anestesi- och Intensivvård.

Sammanfattning

Rf AnIva ställer sig positiv till utredningens förslag gällande om VULF medel för att förbättra den verksamhetsförlagda utbildningen, kombinationstjänster, nationell och regional samverkan mellan universitet/högskolor och verksamhet samt reglerad kompetensutveckling för specialistsjuksköterskor. Däremot instämmer inte Rf AnIva i följande punkter:

Förslaget om en förändrad specialistsjuksköterskeexamen

Riksföreningen inom anestesi och intensivvård (Rf AnIva) anser att förslaget att specialistsjuksköterskeutbildningen enbart ska leda till en yrkesexamen inte ökar möjligheten för kompetensförsörjning inom anestesi, operation och intensivvård (AN-OP-IVA). I dagens högspecialiserade vård inom perioperativ- och intensivvård krävs att specialistsjuksköterskan har en akademisk kompetens för att kunna säkerställa att vården bedrivs evidensbaserat och utvecklas utifrån patienternas behov av avancerad vård. Specialistsjuksköterskan ansvarar för avancerad vård vilket kräver en kompetens för att kritiskt granska vården och analysera vårdbehov utifrån flera källor (personcentrerad vård, medicinsk- och omvårdnads kunskap) som i allt större omfattning kräver avancerad analysförmåga både kring kunskapsområdet och kring källans kvalitet. Specialistutbildning för sjuksköterskor ska leda till en akademisk examen där omvårdnadsprofessionen utvecklar sin specifika kompetens. En akademisk examen ger förutsättningar för att utveckling och förbättring av vården sker utifrån evidens och utifrån de senaste forskningsrönen. Specialistsjuksköterskeutbildningen bör även ha ett antagningskrav om klinisk erfarenhet som sjuksköterska. Utredningens förslag om enbart en yrkesexamen utan krav på progression inom sjuksköterskans huvudområde omvårdnad, kommer leda till att professionen minskar i sin attraktivitet.

Utredningen innehåller även förslag som innebär att lärosäten ansvarar för och har frihet att utforma olika innehåll i en specialistutbildning med yrkesexamen. Detta kommer medföra en ökad risk för ojämlikhet både i utbildning och i vårdens utformning i relation till specialistsjuksköterskans kompetens (sid 24).

Då enbart en yrkesexamen förordas i utredning ställer sig Rf AnIva frågande till vilken kompetens som ska utveckla inte bara den kliniska omvårdnadskompetensen utan även vilka medarbetare som ska handleda blivande kollegor och studenter i den kliniska verksamheten.

Kapitel 9.3.3

Krav på systematisk och fortlöpande fortbildning för avancerade kliniska specialistsjuksköterskor, barnmorskor, röntgensjuksköterskor och specialistsjuksköterskor.

- Rf AnIva anser att kravet på systematisk och fortlöpande fortbildning är positivt men behöver tydliggöras och inkludera en regelbunden återkoppling till beställare. Omfattningen och finansiering av denna fortbildning för specialistutbildade sjuksköterskor ska dokumenteras och säkerställas.

Kapitel 9.3.4

Ökat antal fristående kurser i högskolan – på avancerad nivå, i fortbildnings- och vidareutbildningssyfte

- RfAnIva ställer sig positivt till ökade antal fristående kurser men det måste sättas i relation till krav för fortbildning då risken är överhängande att medarbetare inte kommer ha tillgång till dessa kurser i relation till arbetsgivarens prioriteringar för att möjliggöra fortbildning/kompetensutveckling. Kursernas utbud ska styras av vårdens behov vilket kräver både ett nationellt, regionalt och lokalt samarbete mellan verksamhet och högskola/universitet. Gemensamma satsningar för att säkerställa både klinisk och pedagogisk kompetens (lärare) både i verksamhet och på högskola/universitet krävs.

Kapitel 9.5

Avancerad klinisk specialistsjuksköterskeexamen – förslag om ny roll/examen på avancerad nivå

- Rf AnIva är positiva till en avancerad klinisk specialistsjuksköterskeroll (AKS) vilken ansvarar för ett eget vårdområde. Dock anser Rf AnIva att krav att denna examen genomförs på en akademisk nivå (Masterexamen) för att säkerställa både yrkes- och vetenskaplig kompetens för att upprätthålla och vidareutveckla ämnesområdet omvårdnad. Rf AnIva anser att AKS-rollen ska vara en påbyggnad av en specialistsjuksköterskeutbildning med klinisk tjänstgöring som antagningskrav. Med utredningens förslag kan en legitimerad sjuksköterska utan klinisk erfarenhet erhålla en ny legitimation som AKS utan att ha utvecklat sig i sin profession. Då förslaget även enbart ska ge en yrkesexamen för AKS till en omfattning av enbart 100 studenter/år med olika inriktningar anses denna roll inte uppnå kraven på att öka attraktiviteten eller långsiktig kompetensförsörjning för sjuksköterskor.

Kapitel 9.6.2

Specialistsjuksköterskeexamen – förslag om fyra inriktningar: Särskild inriktning för specialisering, Anestesi, Intensivvård, Operation (Modell C, sid 459)

Rf AnIva ställer sig positiva till att dessa inriktningar finns kvar men risken för att dessa inriktningar kommer användas i andra specialistområden istället för i de områden som är inriktningen. Detta kommer med stor sannolikhet medföra en försvårad kompetensförsörjning inom specialistområden som anestesi, operation och intensivvård som redan idag är mycket påverkad. Akutsjukvården blir allt mer avancerad så även den postoperativa vården som inte speglar varken operation, anestesi eller intensivvårdskompetens vilket inte inkluderas i modell C.

Riksföreningen för anestesi och intensivvård

- förening för sjuksköterskor inom anestesi och intensivvård sedan 1962 -

Med enbart tre fasta inriktningar ses en ökad risk att dessa blir attraktiva utbildningar men det kommer inte återspeglas med ett ökat antal medarbetare inom dessa områden. Då syftet med att bevara specialinriktningar inom anestesi-operation och intensivvård enligt förslaget är i relation till dess samhällsbarande uppdrag så anser Rf AnIva att det finns många områden som exempelvis distriktsjuksköterskor, barnsjuksköterskor, specialistsjuksköterskor inom vård av äldre samt ambulanssjukvård etc. som i stor utsträckning kommer ansvara för den nära vården i samhället som därför kräver specialistutbildning.

Riksföreningen för Anestesi- och Intensivvård
Styrelsen@aniva.se